Vårfrukyrka prästgård, L 782 Forby, Simtuna sn, D I 7 Spånga, Bro sn, D I 223 Lena kyrka, D I 235 Björklinge kyrka. Dessutom ett från Medelpad (L 1082 Sättna). Medeltida belägg äro sällsynta.

233. Trollsta, Sorunda sn, Sotholms hd.

Pl. 2: B 676.

Litteratur: B 676, L 843. Ransakningarna 1667—84; R. Dybeck, Svenska runurkunder 1 (1855), s. 18.
Avbildning: P. Helgonius (i Peringskiölds Monumenta Sudermanniæ och B 676).

Denna runsten stod enligt B 676 i »Trollesta gärdes backe». Övriga äldre uppgifter se ovan under Sö 232. Stenen är numera förkommen. Den uppges som saknad redan av Dybeck och har förgäves eftersökts av Upmark, Boije och Brate. Enda bevarade avbildning är träsnittet efter Helgonius' teckning (i Peringskiölds *Monumenta Sudermanniæ* och i *Bautil*).

Inskrift (enligt B 676):

kuni + auk × þorfastr + raistu + stain × at + þori × fa ··· + amuti hiuk

Gunni ok Þorfastr ræistu stæin at Þori, fa(ður sinn). Amundi hiogg.

»Gunne och Torfast reste stenen efter Tore, sin fader. Amunde högg.»

Þorfastr förekommer även Sö 20, 272, 299, 352; se Wessén, *Nordiska namnstudier*, s. 100. Om ristaren *Amundi* se Sö 215, 268 och 271.

234. Trollsta, Sorunda sn, Sotholms hd.

Pl. 117. Pl. 2: B 680.

Litteratur: B 680, L 841. Ransakningarna 1667—84 (se ovan under Sö 232); R. Dybeck, Svenska runurkunder 1 (1855), s. 18 not; G. Upmark, Sotholms härad 4, s. 31 f.
Avbildningar: P. Helgonius (i Peringskiölds Monumenta Sudermanniæ och B 680); Brate (ATA).

Äldre uppgifter om stenen se ovan under Sö 232. Upmark omtalar, att enligt vad han hört av personer i Trollsta skulle en runsten finnas under förstugugolvet i ett fähus. Då detta skulle byggas, hade man funnit det för besvärligt att flytta stenen från den plats, där den sedan gammalt stod. Den blev därför blott omkullslagen med runorna vända nedåt. Då byggnaden år 1920 revs, kom stenen åter i dagen och befanns vara den försvunna B 680. Den står nu rest på ungefär samma plats, i Mellangårdens trädgård, 3 m. från vägen.

Gråsten. Höjd 1,55 m., bredd 0,94 m. Ytan är ganska ojämn och särskilt nedre delen mycket skadad. Mitt i stenen finnes ett borrhål.

Inskrift (det inom [ ] supplerat efter Bautil):

× **ormkaiʀ × auk × iukaiʀ × auk × if[r] s[t]a[in × þai]ʀ - aist[u] at · : kuna faþur : sin ·**
5 10 15 20 25 30 35 40 45 50

Ormgæiʀʀ ok Iogæiʀʀ ok Iufurstæinn(?) *þæiʀ ræistu at Gunna, faður sinn.*

»Ormger och Joger och Juvursten de reste (stenen) efter Gunne, sin fader.»

Till läsningen: 4, 13 och 40 **k** äro icke stungna. 13 är **k**, icke **f**. 18 **u** är endast till övre delen bevarad; bst utgår ett par cm. t. h. om hst, och runan har därför haft en ovanlig form. 20—21 **if** är tydligt, av 22 **r** synes intet spår, 23 **s** är svagt synligt. 38—39 **at** står mellan huvudslingan och stjärten, 40—43 **kuna** i stjärten på rundjuret, de sista orden 44—51 **faþur : sin ·** innan-

för slingans övre ring. — B 680: Runan 13 är **f**; 14 snarast **n**. 24 **t** har bst endast t. v.; detsamma är förhållandet med 36 **t**. Av 32 finnes endast en hst. — Brate: 13—14 **ka**, 20—22 **ifr**; 22 **r** är enligt Brate »grunt men synligt».

Namnet *Iogœirr* är tämligen väl styrkt från uppländska inskrifter: **iukir** L 608 Husby-Lyhundra, L 756 Holm, L 277 Alunda, **iukeir** L 20 Vadsunda, **iokeR** D I 150 Skilsta, Skogs-Tibble sn; fno. *Iógeirr*. Mera ovisst är, vad 20—27 **ifrstain** motsvarar för ett mansnamn. Enligt Brate är förleden snarast *Iufur-*, med två **u** utelämnade. Något mansnamn *Iufurstœinn* är emellertid ej annars känt; om *Iufur* se E. Wessén, *Nordiska namnstudier*, s. 106. *Ormgœirr* är endast belagt i denna inskrift och i en medeltida urkund från Närke. Om *Ormirr* (D II 251), av *Ormgœirr*, se *ATS* 10: 1, s. 60. Mansnamn sammansatta med *Orm-* äro överhuvudtaget mycket sällsynta.

235. Västerby, Sorunda sn, Sotholms hd.

Pl. 117.

Litteratur: D 8vo 16. Ransakningarna 1667—84; G. Upmark, Sotholms härad 4, s. 28 f.; S. Boije, Anteckningar (ATA).

Äldre avbildningar: Dybeck a. a.; Brate (ATA).

Enligt *Ransakningarna* (Dryselius 1685) fanns »en runsteen vid Wästerby, all full skriffven». Den blev emellertid ej avtecknad av Helgonius och saknas sålunda i Bautil. I stället nämnes den av Dybeck som en av de tre runstenar, som han tillsammans med bokhållaren Lundberg upptäckt i Sorunda (de andra voro Sö 216 och Sö 218). Den stod då »på en högländ plats i en löfhage, kallad Quarnvreten, å Vesterby skog, vester om skogsvägen [från Västerby till Grödinge] och ett stycke från dennas ingång i sockenvägen vid byn. Der har stenen, ännu stående, för länge sedan blifvit till öfre delen afslagen, samt under sednare åren så kringskuren af grushemtare, att, sedan han i fjor ännu upprät afritades, hvarvid det större lösa stycket af mig uppgräfdes ur gruset, hans fall i gropen sednare på hösten blef oundvikligt. Det lösa mindre stycket är nästlidne vår funnet av Herr W. A. Lundberg».

Stenen restes av Boije 1885 och står nu på sin gamla plats i en numera ej begagnad och mycket igenväxt grusgrop, 10 m. från nya vägen Västerby—Öster Bröta, på södra sidan, och omkring 100 m. från skärningspunkten mellan denna väg och vägen Sorunda—V. Haninge. Till Öster Bröta-stenen, Sö 292, är avståndet blott omkring 2 km. Stenens plats är utmärkt på Geologiska kartbladet »Årsta».

Ristningen är ett fragment, i det den övre, avslagna delen av stenen är förlorad. De båda lösa stycken, som finnas på Dybecks teckning, söktes förgäves 1931; det mindre av dem fanns ännu kvar vid Brates besök 1900.

Höjd 1 m., bredd 1,30—1,20 m. Ristningen är jämn och tydlig, väl bevarad.

Inskrift (det inom [ ] supplerat efter Dybeck):

: kuþbiurn : auk : o · · · ·[n : litu : · · · · sta]in : ‖ · þin · ‖ at : uitirf : faþur : sin ·

Guðbiorn ok O- . . . . letu [ræisa] stœin þenna at Vidiarf, faður sinn.

»Gudbjörn och O- . . . . läto resa denna sten efter Vidjärv, sin fader.»

Till läsningen: Icke stungna äro **k** i **kuþbiurn**, **i** i **uitirf** och **sin**. Efter **stain** har **þin**[**a**] 'denna' blivit efteråt tillagt, utanför runslingan. Säkerligen är ristarens mening, att **a** i **at** skall läsas två gånger: **þin**[**a**] **at**.

uitirf kan givetvis återge såväl *Vidiarf* som *Vigdiarf*. Om namnet *Guðbiorn* se Sö 177.